

Mrđanov protiv Hrvatske i Marić protiv Hrvatske

Oba predmeta odnosila su se na navodnu povredu prava na pošteno suđenje (čl. 6. Konvencije) i povredu prava na mirno uživanje vlasništva (čl. 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju) zbog neisplate zaostalih mirovina. Podnositeljice su prigovarale zbog neobrazloženih domaćih odluka donesenih temeljem odredbe Zakona o mirovinskom osiguranju (dalje: ZMO) koja je propisivala da neisplaćene dospjele mirovine nije moguće ostvariti ukoliko iste nisu isplaćene zbog okolnosti prouzročenih od samih korisnika, kao i zbog činjenice da im kroz nekoliko godina zbog primjene te odredbe mirovina nije bila isplaćivana.

Podnositeljica Marić je zahtjev za isplatu zaostalih mirovina od 1994. do 2001. podnijela tek 2009. godine, a podnositeljica Mrđanov je sličan zahtjev za razdoblje između 1991. i 1997. podnijela 2002. godine. Obje podnositeljice su prethodno primale obiteljske mirovine. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (dalje: HZMO) je u upravnom postupku odbio njihove zahtjeve. Odluke HZMO potvrdio je Visoki upravni sud i Ustavni sud. U oba slučaja domaća tijela smatrala su da dospjele a neisplaćene mirovine nije moguće ostvariti ukoliko nisu isplaćene zbog okolnosti koje su prouzročili sami korisnici (čl. 87. st. 2. tadašnjeg ZMO-a).

Europski sud je utvrdio da je domaća sudska praksa bila u skladu sa relevantnim odredbama ZMO-a kojima je bilo propisano da periodička potraživanja poput isplate mjesečnih mirovina zastarijevaju nakon tri godine. Imajući u vidu trenutak podnošenja zahtjeva za isplatu mirovina, zahtjevi obje podnositeljice bili su podneseni izvan općeg zakonskog trogodišnjeg roka zastare, te bi stoga bili odbijeni i da spomenuta odredba ZMO nije primijenjena u njihovim slučajevima.

Stoga je Europski sud zaključio da podnositeljice nisu pretrpjele značajnu štetu zbog navodnih povreda kojima su prigovarale. Uzimajući u obzir svoju dosadašnju praksu u vezi ove problematike, smatrao je da ispitivanje merituma ovih predmeta ne bi otvorilo neko novo pravno pitanje.¹

Algirdas Butkevicius v. Lithuania (no. 70489/17), 14.6.2022.

Nema povrede člana 8. EK

Aplikant je Algirdas Butkevicius, državljanin Litvanije.

Slučaj se odnosio na telefonski razgovor između g. Butkevičiusa i gradonačelnika koji je tajno snimljen tokom prekrivične istrage o mogućoj korupciji u vezi sa teritorijalnim planiranjem i objavljen na saslušanju Komisije za borbu protiv korupcije Seimasa (litvanskog parlamenta). U to vrijeme, gospodin Butkevicius je bio premijer Litvanije.

Pozivajući se na član 8. (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života), aplikant se žalio da su državne vlasti prekršile njegovo pravo na privatni život i prepisku otkrivanjem telefonskog razgovora medijima. Tvrdio je da državne vlasti - tužilac i Komisija za borbu protiv korupcije - nisu pravilno zaštitili te informacije što su bili obavezni po zakonu.

¹ Preuzeto sa [Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava - Nova odluka o nedopuštenosti - Marić i Mrđanov protiv Hrvatske \(gov.hr\)](#)

Evropski sud je prihvatio argument g. Butkevičiusa da je puštanje u javnost njegovog telefonskog razgovora uticalo na njegovu reputaciju. Podrazumijeva se da kriteriji vezani za reputaciju igraju važnu ulogu u životu političara. Bilo kako bilo, aplikant nije ukazao na bilo kakve konkretne i opipljive reperkusije koje je otkrivanje telefonskog razgovora imalo na njegov privatni život, tim više što nije ni za što osuđen a predsjednik etičke komisija nije utvrdio ništa loše u razgovoru. Sud se već osvrnuo na važnost javnog uvida u slučajevima moguće političke korupcija. Utvrđeno je da čak i ako je reputacija g. Butkevičiusa među njegovim kolegama bila narušena objelodanjivanjem njegovog telefonskog razgovora nije bilo nikakvih činjeničnih osnova, a kamoli dokaza, da ukažu da je to na njega uticalo u neproporcionalnom stepenu. Stoga nije bilo kršenje člana 8. Konvencije.

Ponta v. Romania (no. 44652/18), 14.6.2022.

Povreda člana 10. EK

Aplikant je Victor-Viorel Ponta, rumunski državljanin.

Slučaj se odnosi na naknadu štete koju gospodin Ponti, bivši političar, treba isplatiti zbog objavljivanja komentara na Facebooku-u za koje su domaći sudovi utvrdili da predstavlja klevetu tužitelja. Aplikant je stavio sljedeći komentar: "... u moje skoro četiri godine kao premijera samo jednom smo primili direktne informacije od specijaliziranih javnih tijela u vezi sa jasnim slučajem pokušaja korupcije od ministra, L.I. (koji je dobio prihod od velikog američkog investitora u zamjenu za podrška u vezi lokacije velikog projekta u Rumuniji) ...".

Pozivajući se na član 10. (sloboda izražavanja), aplikant tvrdi da presuda protiv njega predstavlja miješanje u njegovo pravo na slobodu izražavanja koje nije bilo neophodno u demokratskom društvu.

Evropski sud je primijetio da domaći sudovi nisu primijenili kriterije utvrđene u njegovoj sudskoj praksi kako bi uravnotežili pravo tužitelja (bivšeg ministra) na poštovanje njegovog ugleda u odnosu na pravo aplikanta (bivšeg premijera) na slobodu izražavanja. Istakao je da domaći sudovi nisu ubjedljivo utvrdili da je postojala društvena potreba za zaštitom prava tužitelja, javne ličnosti, iznad prava aplikanta na slobodu izražavanja i iznad općeg interesa za promicanje te slobode kada su javni interesi u pitanju.

Sud je u skladu s tim zaključio da miješanje u aplikantovu slobodu izražavanja nije bilo "neophodno u demokratskom društvu".

Žurek v. Poland (br. 39650/18), 16.6.2022. godine

Povreda člana 6.1. EK (pristup sudu)

Povreda člana 10. EK

Aplikant je Waldemar Żurek, poljski državljanin.

Gospodin Żurek je sudija i bio je glasnogovornik Državnog sudskog vijeća, tijela koje je u Poljskoj ustanovljeno Ustavom, u cilju zaštite i očuvanja nezavisnosti sudova i sudija. Obnašajući navedenu funkciju, bio je jedan od najvećih kritičara promjena u pravosuđu koje su inicirale zakonodavna i izvršna vlast nove Vlade koja je došla na vlast 2015. godine.

Slučaj se tiče udaljenja aplikanta iz Državnog sudskog vijeća prije kraja njegovog mandata i njegovu žalbu da nije imao način da pravno ospori gubitak navedene funkcije. Takođe se tiče njegovih navoda da se protiv njega vodi kampanja koja za cilj ima njegovo ušutkivanje.

Pozivajući se na član 6. stav 1 (pravo na pristup sudu) i član 13. (pravo na efikasan pravni lijek), aplikant tvrdi da mu je bio uskraćen pristup sudu, te da nije postojao postupak, sudski ili neki drugi, u okviru kojeg bi mogao osporiti prijevremeni prekid njegovog mandata kao člana Državnog sudskog vijeća.

Takođe, pozivajući se na član 10. (sloboda izražavanja), tvrdi da je njegova smjena sa pozicije glasnogovornika Državnog sudskog vijeća i Okružnog suda u Krakovu, kombinovana sa odlukom vlasti da izvrše kontrolu njegovih finansija i inspekciju njegovog sudijskog rada, imala za cilj njegovo kažnjavanje zbog izražavanja kritike na račun vladinih zakonodavnih inicijativa, te za odvracanje drugih da ne postupaju na isti način.

Slijedeći isto obrazloženje kao u nedavnom predmetu Velikog vijeća Grzęda protiv Poljske (br. 43572/18), Sud je utvrdio da je nedostatak sudske revizije odluke o uklanjanju g. Żureka iz Državnog sudskog vijeća doveo do kršenja njegovog prava na pristup sudu. Sud je također utvrdio da je gomilanje mjera poduzetih protiv g. Żureka – uključujući i njegovo razrješenje sa dužnosti glasnogovornika regionalnog suda, revizija njegovih finansija i inspekcija njegovog pravosudnog rada – imala za cilj da ga zastraši zbog stavova koje je iznio u cilju odbrane vladavine prava i nezavisnosti sudstva. Prilikom utvrđivanja ovih povreda, Sud je naglasio ukupni kontekst uzastopnih reformi pravosuđa, što je rezultiralo slabljenjem nezavisnosti pravosuđa i što je naširoko opisano kao kriza vladavine prava u Poljskoj.

L.F. v. the United Kingdom (br. 19839/21), 16.6.2022. godine

Aplikacija odbačena kao nedopuštena

Aplikantica je L.F., britanska državljanka.

L.F. je samohrana majka četvero djece, od kojih dvoje imaju dijagnosticiran poremećaj iz spektra autizma.

Predmet se tiče pokušaja aplikantice da dobije odgovarajući socijalni smještaj od londonskog okruga Hackney. U skladu sa sporazumom, okrug je bio u poziciji da predloži potencijalne kandidate za smještaj u nekretninama kojima je upravljala Agudas Israel Housing Association – dobrotvorno udruženje koje obezbjeđuje smještaj za članove ortodoksne jevrejske zajednice.

Pozivajući se na član 14. (zabrana diskriminacije), uzet u vezi sa članom 8. (pravo na zaštitu privatnog i porodičnog života), aplikantica tvrdi da je bila diskriminirana u pogledu uslova za smještaj na osnovu činjenice da nije član zajednice ortodoksnih jevreja.

Sud je smatrao da je dogovor između Hackney Borougha i Agudas Israel bio objektivan i razumno opravdan s obzirom na poteškoće koje je imala pravoslavna jevrejska zajednica u pristupu smještaju, te je zaključio da je aplikacija očigledno neosnovana.